

**МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
ПРИКАРПАТСЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ УНІВЕРСИТЕТ
ІМЕНІ ВАСИЛЯ СТЕФАНІКА**

Факультет природничих наук

Кафедра біології та екології

СИЛАБУС НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

ОК07 Сучасні аспекти систематики організмів

Освітня програма Середня освіта (Біологія)

Спеціалізація: 014.05 Середня освіта (біологія та здоров`я людини)

Спеціальність 014 Середня освіта (за предметними спеціалізаціями)

Галузь знань 01 Освіта/Педагогіка

Затверджено на засіданні кафедри
Протокол № 7 від "13" березня 2023 р.

м. Івано-Франківськ – 2023

Зміст

1. Загальна інформація.....	3
2. Опис дисципліни	3
3. Структура курсу	5
4. Система оцінювання курсу (зразок).....	7
5. Оцінювання відповідно до графіку навчального процесу.....	7
6. Ресурсне забезпечення.....	7
7. Контактна інформація.....	10
8. Політика навчальної дисципліни.....	10

1. Загальна інформація

Назва дисципліни	Сучасні аспекти систематики організмів
Освітня програма	Середня освіта (Біологія)
Спеціалізація (за наявності)	014.05 Середня освіта (біологія та здоров`я людини)
Спеціальність	014 Середня освіта (за предметними спеціалізаціями)
Галузь знань	01 Освіта/Педагогіка
Освітній рівень	Бакалавр
Статус дисципліни	Основна
Курс / семестр	
Розподіл за видами занять та годинами навчання (якщо передбачені інші види, додати)	Лекції – 30 год. Семінарські заняття – 30 год. Самостійна робота – 120 год.
Мова викладання	Українська
Посилання на сайт дистанційного навчання	https://d-learn.pro

2. Опис дисципліни

Мета та цілі курсу

"Сучасні аспекти систематики організмів" – обов'язкова навчальна дисципліна, що вивчається з метою набуття комплексних теоретичних знань, спрямованих на формування загальних і спеціальних компетентностей для розуміння глобальних концепцій організації і систематики органічного світу.

Сучасна систематика є синтетичною наукою, що розвивається у тісному зв'язку з еволюційною морфологією, екологією, біохімією, генетикою та біогеографією і використовує методи цих наук. Це наука про об'єднання живих істот у групи на основі аналізу притаманних їм ознак. Основним завданням таксономії є групування організмів за допомогою вибудовування зручної системи класифікації, та філогенетики, що займається з'ясуванням зв'язків між ними. В ході навчання студенти працюють із матеріалами сучасної філогенетики на основі кладистики, систематики організмів із використанням генетичних маркерів, синтезу молекулярних і морфологічних даних.

Цілі курсу з дисципліни "Сучасні аспекти систематики організмів" передбачають набуття здобувачами критично необхідних теоретичних знань і практичних вмінь для розвитку професійних компетенцій науково обґрунтованих засад пізнання явища життя в цілому.

В результаті вивчення дисципліни студент повинен:

Знати:

- принципи біологічної систематики;
- відмінності між природною та штучною системами живого світу;

- основи філогенетики, кладистики та принципи молекулярної таксономії;
- відмінності між поняттями моно-, пара- та поліфілії;
- вищу ієрархічну систему еукаріотів з поділом на супергрупи та царств;
- характеристики супергруп екскаватів, амєбозоїв, опістоконтів, SAR та зелених рослин;

Вміти:

- читати та інтерпретувати філогенетичні дерева;
- розрізняти рівні організації живих організмів;
- розрізняти апоморфні та плезіоморфні ознаки і їх еволюційне та систематичне значення;
- ідентифікувати окремих представників основних таксономічних груп живих організмів;
- оперувати уявленнями про морфологію і анатомію живих організмів;
- вводити у систематику живі організми;
- розрізняти основні філогенетичні групи живих істот;
- характеризувати основні філогенетичні групи живих істот;

Компетентності

ЗК1 – Володіння науковим світоглядом; знання основних теорій, концепцій, вчень, які формують наукову картину світу; вміння відстоювати власні наукові погляди.

ЗК4 – Здатність вчитися і бути сучасно освіченим, усвідомлювати і оволодівати можливістю навчання впродовж життя.

ЗК011 – Здатність до абстрактного мислення, аналізу й синтезу інформації з різних джерел у галузі біології та загальної середньої педагогічної освіти.

СК01 – Знання основних сучасних положень фундаментальних наук стосовно походження, розвитку, будови і процесів життєдіяльності живих організмів, інтегральні уявлення про організацію біологічних систем на різних рівнях, здатність їх застосовувати для формування здорового способу життя.

СК02 – Здатність належно використовувати термінологію у галузі біології та здоров'я людини, ефективно та вільно передавати наукові ідеї, принципи і теорії письмовими, усними та візуальними способами.

СК10 – Здатність дотримуватися принципу науковості та трансляції біологічних наукових знань у площину шкільних навчальних предметів закладів загальної середньої освіти.

СК11 – Здатність використовувати сучасні інформаційні технології для здійснення досліджень у біології та для викладання біологічних дисциплін.

Програмні результати навчання

ПРН11 – Аналізувати принципи структурно-функціональної організації біологічного різноманіття.

ПРН15 – Уміти ефективно застосовувати професійні знання в практичній педагогічній діяльності при вирішенні навчальних, виховних та науково-методичних завдань з урахуванням вікових та індивідуальних особливостей учнів, конкретних психолого-педагогічних ситуацій.

3. Структура курсу

№	Тема	Результати навчання	Завдання
1.	Сучасна система органічного світу	Огляд історичних концепцій систем живих організмів. Виникнення сучасної номенклатури. Еволюційні ідеї у систематиці: штучні і природні системи. Молекулярна революція. Поява молекулярних філогенетичних систем.	Спеціальна дискусія
2.	Супергрупа Екскавати	Риси організації і причини виокремлення супергрупи. Система супергрупи.	Робота із філо-генетичними деревами. Тестування.
3.	Супергрупа амєбозої	Риси організації і причини виокремлення супергрупи. Система супергрупи.	Робота із філо-генетичними деревами. Тестування.
4.	Супергрупа опістоконти	Риси організації і причини виокремлення супергрупи. Система супергрупи.	Робота із філо-генетичними деревами. Тестування.
5.	Філа гриби і її сестринські групи	Риси організації і причини виокремлення філи. Система філи.	Робота із філо-генетичними деревами. Тестування.
6.	I Філа тварини і її сестринські групи	Риси організації і причини виокремлення філи. Система філи.	Робота із філо-генетичними деревами.

			Тестування.
7.	II Філа тварини і її сестринські групи	Риси організації і причини виокремлення філи. Система філи.	Робота із філо-генетичними деревами. Тестування.
8.	Сурепгрупа САР і її сестринські групи	Риси організації і причини виокремлення супергрупи. Система супергрупи.	Робота із філо-генетичними деревами. Тестування.
9.	Філа Різnobатіжківці	Риси організації і причини виокремлення філи. Система філи.	Робота із філо-генетичними деревами. Тестування.
10.	Філа Комірниці	Риси організації і причини виокремлення філи. Система філи.	Робота із філо-генетичними деревами. Тестування.
11.	Філа Коренівки	Риси організації і причини виокремлення філи. Система філи.	Робота із філо-генетичними деревами. Тестування.
12.	Сурепгрупа Зелені рослини і її сестринські групи	Риси організації і причини виокремлення супергрупи. Система супергрупи.	Робота із філо-генетичними деревами. Тестування.
13.	Філа зелені водорості	Риси організації і причини виокремлення філи. Система філи.	Робота із філо-генетичними деревами. Тестування.
14.	Філа Стрептофіти	Риси організації і причини виокремлення філи. Система філи.	Робота із філо-генетичними деревами. Тестування.
15.	Філа Ембріофіти	Риси організації і причини виокремлення філи. Система філи.	Робота із філо-генетичними

			деревами. Тестування.
16.	Система APG	Система квіткових рослин	Робота із філо-генетичними деревами. Тестування.

4. Система оцінювання курсу

Накопичування балів під час вивчення дисципліни	
Види навчальної роботи	Максимальна кількість балів
Лекції	–
Практичні заняття	40
Самостійна робота	10
Екзамен	50
Максимальна кількість балів	100

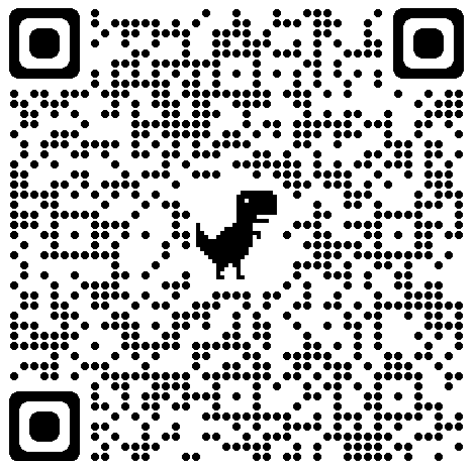
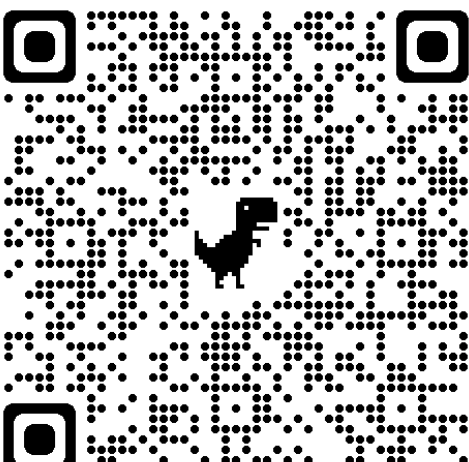

5. Оцінювання відповідно до графіку навчального процесу

Види навчальної роботи	Навчальні тижні																	Разом
	1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13	14	15	16	17	
Лекції																		–
Практичні заняття	2	3	3	3	3	2	3	2	3	2	3	2	3	3	3			40
Самостійна робота																10		10
Екзамен																	50	50
Всього за тиждень	2	3	3	3	3	2	3	2	3	2	3	2	3	3	3	10	50	100

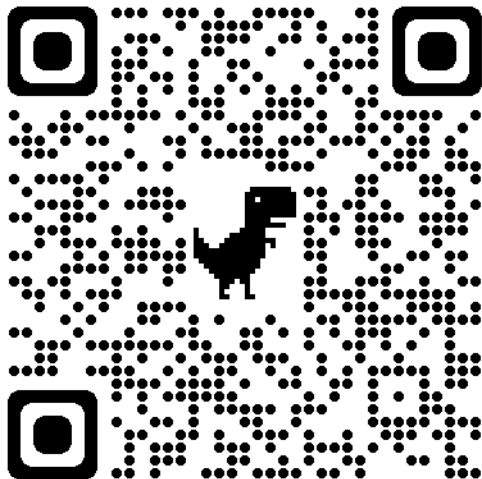

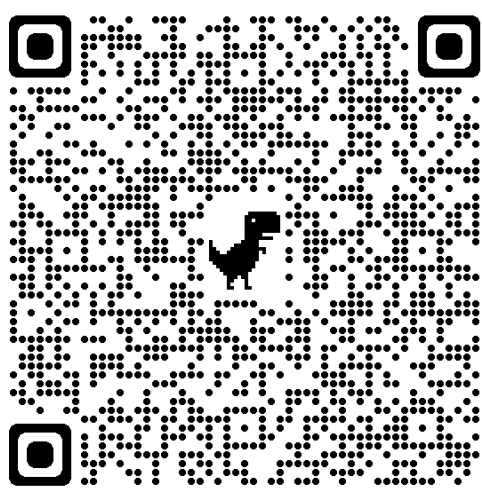
6. Ресурсне забезпечення

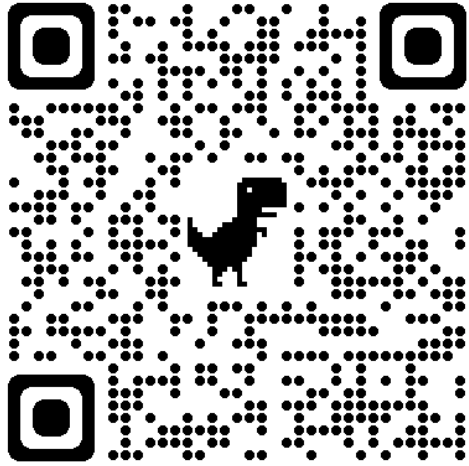

Матеріально-технічне забезпечення	Мультимедійні презентації, мультимедійний проектор, лептоп, використання системи дистанційної освіти для проведення тестування.
-----------------------------------	---

Література:

	<p>Biology 2e (2023), OpenStax Resource available: https://openstax.org/books/biology-2e/pages/preface</p>
	<p>Venia Docendi (2018) The roles of morphology and molecules in modern systematics. Habilitation thesis. University of Bern.</p>
	<p>Ruggiero MA, Gordon DP, Orrell TM, Bailly N, Bourgoin T, Brusca RC, et al. (2015) A Higher Level Classification of All Living Organisms. PLoS ONE 10(4): e0119248. doi:10.1371/journal.pone.0119248</p>
	<p>Tod F. Stuessy (2020) Challenges facing systematic biology. Taxon 69 (4): 655–667 https://doi.org/10.1002/tax.12279</p>

	<p>Lisa A. Urry, Michael Lee Cain, Steven Alexander Wasserman, Peter V. Minorsky, Jane B. Reece, Neil A. Campbell (2016) Overview of Animal Diversity. Chapter 32. Pearson Education, Incorporated, 1-1284</p>
	<p>Zamoroka A.M., Trócoli S., Shparyk V.Yu., Semaniuk D.V. (2022) Polyphyly of the genus <i>Stenurella</i> (Coleoptera, Cerambycidae): Consensus of morphological and molecular data. <i>Biosystem diversity</i>, 30 (2): 119-136. https://doi.org/10.15421/012212</p>
	<p>Zamoroka A.M. (2022) Molecular revision of <i>Rhagiini</i> sensu lato (Coleoptera, Cerambycidae): Paraphyly, intricate evolution and novel taxonomy. <i>Biosystem diversity</i>, 30 (3): 295–309. https://doi.org/10.15421/012232</p>

	<p>Shparyk V.Yu., Zamoroka A.M. (2021) Description of the Puparium and Redescription of the Third-Instar Larva of <i>Brachyopa panzeri</i> (Diptera, Syrphidae) with New Data on its Biology. <i>Zoodiversity</i>, 55 (3): 207–216. http://doi.org/10.15407/zoo2021.03.207</p>
	<p>Zamoroka A.M., Semaniuk D.V., Shparyk V.Yu., Mykytyn T.V., Skrypnyk S.V. (2019) Taxonomic Position of <i>Anastrangalia reyi</i> and <i>A. sequensi</i> (Coleoptera, Cerambycidae) Based on Molecular and Morphological Data. <i>Vestnik Zoologii</i> 53 (3): 209-226. https://doi.org/10.2478/vzoo-2019-0021</p>

7. Контактна інформація

Кафедра	Назва, адреса, кабінет, телефон, сайт, електронна адреса
Викладач (і)	Андрій Заморока, к.б.н., доц.
Гостьові лектори	
Контактна інформація викладача	andrew.zamoroka@pnu.edu.ua

8. Політика навчальної дисципліни

Академічна доброчесність	Прикарпатський національний університет імені Василя Стефаника прагне створити середовище, яке сприяє навчанню, науковій роботі, впровадженню інновацій, інтелектуальному розвитку студентів і працівників, підтримці особливої академічної культури взаємовідносин. У цій канві політика дисципліни "Сучасні аспекти систематики організмів" спрямована на дотримання
--------------------------	--

	<p>академічної доброчесності зі сторони викладача і студентів, які включають основні принципи: особистого прикладу; відповідальності; справедливості; сміливості; академічної свободи; взаємоповаги; прозорості; взаємної довіри; партнерства та взаємодопомоги; компетентності й професіоналізму; безпеки та добробуту; законності. Дотримання правил поведінки студентів і викладачів, передбачених Кодексом честі Прикарпатського національного університету імені Василя Стефаника (протокол №11, від 29 листопада 2017 року).</p>
Пропуски занять (відпрацювання)	<p>Студенти зобов'язані відвідувати заняття, незалежно у якій формі вони проводяться (авдиторно, дистанційно, індивідуальний графік навчання). Систематичні пропуски занять, без поважних на те причин, є підставою для недопущення окремих студентів до складання семестрового контролю. Відпрацювання пропусків без поважних причин дозволяється лише за заявою на ім'я декана і набуття чинності відповідного розпорядження. Пропуски занять за поважних причин, підтверджених документально, відпрацьовуються без попередніх узгоджень.</p>
Виконання завдання пізніше встановленого терміну	<p>Завдання, які студент виконав пізніше зазначених кінцевих термінів не приймаються і повинні бути відпрацьовані індивідуально. Винятком із цього правила є наявність поважної причини з її документальним підтвердженням.</p>
Невідповідна поведінка під час заняття	<p>Студенти, чия поведінка впродовж одного чи кількох занять не відповідає загальним нормам, встановленим Кодексом честі Прикарпатського національного університету імені</p>

	Василя Стефаніка, можуть бути тимчасово відсторонені від заняття з подальшим індивідуальним відпрацюванням у позаурочний час.
Додаткові бали	-
Неформальна освіта	-

Викладачі:

Заморока А.М.,
кандидат біологічних наук,
доцент

